

meos, ut cum senuero, pascant me. Nihil horum cogitat: gratis amat, gratis pascit: affectum parentis exhibet, retributionem non requirit. Et vos, novi, scio, sic amatis filios vestros. « Non enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis¹. » Hinc etiam multi excitationis² avaritiam vestram, quia filiis vestris acquiritis, eisque servatis. Sed extendite dilectionem, crescat ista dilectio: amare autem filios et conjuges, nondum vestis illa nuptialis est³. Habete fidem ad Deum. Prius diligite Deum. Extendite ad Deum; et quos poteritis, rapite ad Deum. Inimicus est: rapiatur ad Deum. Filius est, uxor est, servus est: rapiatur ad Deum. Peregrinus est, rapiatur ad Deum. Inimicus est, rapiatur ad Deum. Rape, rape inimicum: rapiendo non erit inimicus. Sic proficiatur, sic charitas nutriatur, ut nutrita perficiatur: sic vestis nuptialis induatur: sic imago Dei, ad quam creati sumus, proficiendo resculpatur. Peccando enim obsoleta erat, attrita erat. Unde attrita? unde obsoleta? Cum fricatur ad terram. Quid est, ad terram fricatur? Terrenis cupiditatibus teritur. « Quanquam enim in imagine ambulet homo, tamen vane conturbatur⁴. » Veritas quæritur in Dei imagine, non vanitas. Amando enim veritatem imago illa, ad quam creati sumus, resculpatur, et proprius nummus Cæsari nostro reddatur. Sic enim ex responsione Domini audistis, tentantibus Judæis dicentem Dominum: « Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma census⁵, » id est, impressionem imaginis et superscriptionem. Ostendite mihi quid solvitis, quid paratis, quid a vobis exigitur, ostendite mihi. Ostenderunt illi denarium: et quæsivit cuius haberet imaginem et superscriptionem. Responderunt, « Cæsaris. »

¹ 2 Cor. xii, 14. — ² Forte excutatis. — ³ Vide supra Sermonem lxxxvi, n. 11. — ⁴ Psal. xxxviii, 7. — ⁵ Matth. xxii, 18, 19.

Cæsar iste et imaginem suam quærit. Cæsar non vult sibi perire quod jussit, et Deus non vult perire quod fecit. Cæsar, fratres mei, non fecit nummum: monetarii faciunt; artificibus jubetur, suis ministris imperavit. Imago exprimebatur in nummo: in nummo est imago Cæsaris. Et tamen quod alii impresserunt quæritur: ille thesaurizat; ille non vult sibi negari. Moneta Christi homo est. Ibi imago Christi, ibi nomen Christi, munus Christi, et officia Christi.

SERMO XCI¹.

De verbis Evangelii Matth. xxii, ubi Dominus interrogavit Judæos, cujus filium dicerent esse Christum.

I. INTERROGATI Judæi, sicut nunc ex Evangelio, cum recitaretur, audivimus, quomodo esset Dominus noster Jesus Christus filius David, quem Dominum suum dixerit ipse David, respondere non potuerunt. Hoc enim in Domino noverant, quod videbant. Apparebat enim eis filius hominis: occultus autem erat Filius Dei. Hinc est, quod eum et superari posse crediderunt, et ligno suspensum irriserunt, dicentes: « Si Filius Dei est, descendat de cruce » et credimus in eum². » Aliud videbant, aliud non cognoscebant. « Si enim cognovissent, nunquam Dominum » gloriæ crucifixissent. » Sciebant tamen Christum filium David. Nam etiam nunc ipsum sperant esse venturum. Latet eos quod venerit, sed volentes latet. Neque enim si pen-

¹ Alias de Tempore 234. — ² Matth. xxvii, 40.

dentem non agnoverunt, et regnantem agnoscere non debuerunt. In cujus enim nomine vocantur et benedicuntur omnes gentes, nisi in ejus quem putant Christum non fuisse? Ipse enim filius David, utique ex semine David secundum carnem, filius est Abraham. Si autem dictum est ad Abraham: « In semine tuo benedicentur omnes » gentes¹, » et vident jam in Christo nostro benedici omnes gentes, quid expectant quod jam venit, et non timent quod venturum est? Lapidem enim se dixit ipse Dominus noster Jesus Christus, prophetico ad se asserendum utens testimonio. Lapidem autem talem, ut si quis in eum offenderit, conquassetur; super quem autem lapis ille venerit, conterat eum². Quando enim in eum offenditur, humilis jacet: jacendo humilis quassat offendentem, veniendo excelsus conterit superbientem. Jam ergo Judæi illa offensione quassati sunt: restat ut ejus præclaro adventu etiam conterantur, nisi forte cum vivunt, agnoverint, ne moriantur. Patiens enim est Deus, et illos quotidie invitat ad fidem.

II. Sed cum Judæi respondere non possent Domino proponenti quæstionem et dicenti, cujus filium dicerent Christum: atque illi responderent, filium David: addendo et proponendo: « Quomodo ergo David in spiritu » vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino » meo: Sede ad dexteram meam, donec ponam inimicos » tuos sub pedibus tuis? Si ergo David, inquit, in spiritu » dicit eum Dominum, quomodo est filius ejus³? » Non dixit: Non est filius ejus: sed, « Quomodo est filius ejus? » Quomodo » cum dicit, verbum quærentis est, non negantis: tanquam si hoc eis diceret: Bene quidem dicitis Christum filium David, sed ipse David Dominum eum dicit; quem dicit ille Dominum quomodo est filius? Dice-

¹ Gen. xxii, 17. — ² Luc. xx, 17, 18. — ³ Matth. xxii, 42-45.

rent Judæi, si instructi essent fide christiana, quam nos tenemus: si contra Evangelium corda non clauderent, si vitam spiritalem in se habere voluissent, responderent instructi ecclesiastica fide huic quæstioni, et dicerent: « Quoniam in principio erat Verbum, et Verbum erat » apud Deum, et Deus erat Verbum¹: » ecce quomodo est Dominus David. Sed quia « Verbum caro factum est, » et habitavit in nobis: » Ecce quomodo est filius David. Sed nescientes obmutuerunt, nec ore saltem clauso aures aperuerunt, ut quod respondere non potuerunt interrogati, nossent edocti.

III. Sed quia magnum est nosse mysterium, quomodo sit Dominus David, et filius David: quomodo sit una persona homo et Deus: quomodo sit in forma hominis minor Patre, in forma Dei æqualis Patri: quomodo iterum dicit, et, « Pater major me est², » et, « Ego et Pater unum » sumus³: » quia magnum est sacramentum, ut capi possit, mores informandi sunt. Indignis enim clausum est, promerentibus aperitur. Nec lapides, nec vestes, nec pugni, nec calces sunt quibus pulsamus ad Dominum. Vita pulsatur, vitæ aperitur. Corde petitur, corde quæritur, corde pulsatur, corde aperitur. Cor autem hoc quod recte petit, recte pulsatur et quærit, pium esse debet. Primo amare Deum gratis; hæc est enim pietas: nec sibi extra illum ponere mercedem, quam expectet ex illo. Illo enim melius est nihil. Et quid charum petit a Deo, cui Deus ipse vilis est? Terram dat, et gaudes, amator terræ, et factus terra. Si gaudes, quando dat terram: quanto amplius gaudere debes, cum se ipsum tibi dat, qui fecit cælum et terram? Gratis ergo amandus est Deus. Nam diabolus hoc sancto Job nesciens quid in illo intus agere-

¹ Joan. 1, 1, 2. — ² Id. xiv, 28. — ³ Id. x, 30.

tur, magnum crimen objecit dicens : « Numquid gratis » colit Job Deum¹? »

IV. Ergo si adversarius hoc objecit, timere debemus ne hoc nobis objiciatur. Cum magno enim calumnioso habemus negotium. Si quærit fingere quod non est, quanto magis objicere quod est? Gaudeamus tamen, quia talis est iudex, qui falli ab accusatore nostro non potest. Nam si hominem haberemus iudicem, huic quidquid vellet fingeret inimicus. Nemo est diabolo astutior ad fingendum. Nam et nunc omnia falsa crimina de sanctis ipse confingit. Scit suas criminationes valere non posse apud Deum, inter homines illas spargit. Et hoc ei quid prodest, cum dicat Apostolus : « Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiae nostræ²? » Putatis tamen quia ille falsa crimina nulla astutia confingit? Novit quid inde mali agat, nisi ei resistat vigilantia fidei. Ideo enim et de bonis mala spargit, ut infirmi non putent aliquos esse bonos, et tradant se rapiendos libidinibus et dissipandos, dicentes apud se ipsos : Quis est enim qui servat mandatum Dei, aut quis est qui servat castitatem? Dum putat quia nemo, ipse fit nemo. Hoc ergo agit diabolus. Sed talis erat vir Job, de quo nihil potest confingere : nota enim erat et nimis clara vita ejus. Sed quia multas habebat divitias, hoc objecit, quod et si esset, in corde esse posset, in moribus apparere non posset. Colebat Deum, faciebat eleemosynas; et quo corde faciebat, nemo sciebat, nec ipse diabolus : sed Deus noverat. Perhibet Deus testimonium servo suo : diabolus calumniatur servo Dei. Permittitur ille tentari, probatur Job, confunditur diabolus. Invenitur Job gratis colere Deum, gratis diligere : non quia aliquid dedit, sed quia se ipsum non abstulit. Ait enim : « Dominus dedit, Domi-

¹ Job. 1, 9. — ² Cor. 1, 12.

» nus abstulit; sicut Domino placuit, ita factum est : sit » nomen Domini benedictum¹. » Ignis tentationis accessit; sed aurum, non stipulam invenit : abstulit sordes, non convertit in cinerem.

V. Quia ergo ad sacramentum Dei intelligendum, quomodo Christus et homo et Deus sit, cor mundandum est; mundatur autem moribus, vita, castitate, sanctitate, dilectione, et fide quæ per dilectionem operatur² : (hoc autem quod loquor, totum tanquam arbor est, quæ radicem habet in corde : neque enim facta procedunt nisi de cordis radice; ubi si plantaveris cupiditatem, spinæ procedunt; si plantaveris charitatem, fructus procedunt) : statim Dominus post istam quæstionem propositam Judæis, illis respondere non valentibus, subjecit de moribus loqui, ut ostenderet quare illi indigni fuerint intelligere quod interrogavit. Miseri enim superbi cum respondere non possent, utique debuerunt dicere : Nescimus nos, Magister, dic nobis. Obmutuerunt in propositione, nec os aperuerunt ad inquisitionem. Et statim Dominus de superbia illorum : « Cavete, inquit, ab Scribis, qui amant » præsidere in synagogis, et diligunt primum locum in » conviviiis³. » Non quia accipiunt, sed quia diligunt. Hic enim cor eorum accusavit. Accusator autem cordis esse non posset, nisi cordis inspector. Oportet enim ut servo Dei habenti aliquem honorem in Ecclesia deferatur primus locus : quia si non deferatur, malum est illi qui non defert : non tamen bonum est illi cui defertur. Oportet itaque ut in congregatione Christianorum præpositi plebis eminentius sedeant, ut ipsa sede distinguantur, et eorum officium satis appareat : non tamen ut inflentur de sede; sed ut cogitent sarcinam, unde sunt reddituri rationem. Quis autem novit, utrum hoc ament, aut non ament? Res-

¹ Job. 1, 21. — ² Galat. v, 6. — ³ Matth. xxiii, 6, et Marc. xii, 38.

ista cordis est, iudicem habere non potest nisi Deum. Ipse autem Dominus admonebat suos, ne inciderent in tale fermentum : quod alio loco dicit : « Cavete a fermento » Phariseorum et Sadduceorum¹. » Et cum putarent illi propterea hoc eum dicere, quia panes non intulerant : respondit eis : « Excidit vobis, quot millia saturati sunt » ex quinque panibus²? » Tunc intellexerunt, inquit, quia fermentum doctrinam eorum dicebat. Amabant enim illa temporalia : æterna vero nec timebant mala, nec diligebant bona. Clauso corde intelligere non poterant quod Dominus interrogavit.

VI. Quid autem faciat Ecclesia Dei, ut possit intelligere quod prima meruit credere? Faciat capacem animum ad recipiendum quod dabitur. Quod ut fieret, id est, ut capax animus esset, Dominus Deus noster suspendit promissa, non abstulit. Ideo suspendit, ut nos extendamus : ideo nos extendimus, ut crescamus : ideo crescimus, ut attingamus. Vide Apostolum Paulum in suspensa extensum. « Non quia jam acceperim, aut jam perfectus sim : » fratres, ego me non arbitror apprehendisse : unum autem, quæ retro oblitus, in ea quæ ante sunt extentus, » secundum intentionem sequor ad palmam supernæ vocationis Dei in Christo Jesu³. » Ille in terra currebat : palma de cælo pendeat. In terra ergo currebat ; sed in spiritu ascendebat. Vide ergo extensum, vide ad suspensa pendentem. « Sequor, inquit, ad palmam supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. »

VII. Ambulandum ergo est, nec pedes unguendi, nec jumenta quærenda, nec navis providenda. Affectu curre, amore ambula, charitate ascende. Quid quæris viam? Inhære Christo, qui descendendo et ascendendo se ipsum fecit viam. Vis ascendere? Ascendentem tene. Etenim per

¹ Matth. xvi, 6. — ² Ibid. 9. — ³ Philip. iii, 12-14.

te ipsum levare non potes. « Quia nemo ascendit in cælum, nisi qui de cælo descendit, Filius hominis, qui » est in cælo¹. » Si nemo ascendit, nisi qui descendit, ipse autem est Filius hominis Dominus noster Jesus ; vis et tu ascendere? Membrum ipsius esto, qui solus ascendit. Etenim ille caput cum cæteris membris unus homo est. Et cum ascendere nemo potest, nisi qui in ejus corpore membrum ipsius factus fuerit, impletur : « Quia nemo » ascendit, nisi qui descendit. » Non enim potes dicere : « Ecce quare ascendit, » verbi gratia, Petrus, quare ascendit Paulus, quare ascenderunt Apostoli, si nemo ascendit, nisi qui descendit? Respondetur tibi, Petrus, Paulus et cæteri Apostoli, et omnes fideles, qui audiunt ab Apostolo? « Vos autem estis corpus Christi, et membra » ex parte². » Si ergo corpus Christi, et membra unius sunt, noli facere duos. « Reliquit enim ille patrem et matrem, et adhæsit uxori suæ, ut essent duo in carne una³. » Reliquit Patrem, quia non hic se ostendit æqualem Patri : « Sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens⁴. » Reliquit et matrem synagogam, de qua carnaliter natus est. Adhæsit uxori suæ, id est, Ecclesiæ suæ. Quod testimonium et ipse cum commemoraret, quod separari non liceret conjugium demonstravit : « Non legistis, inquit, » quia Deus qui fecit ab initio masculum et foeminam fecit » eos⁵? Erunt duo, inquit, in carne una. Quod ergo Deus » conjunxit, homo non separet. » Et quid est : « Duo in » carne una? » Sequitur, et dicit : « Igitur jam non duo, » sed una caro. Nemo ascendit, nisi qui descendit⁶. »

VIII. Nam ut noveritis, quia unus homo est sponsus at sponsa, secundum carnem Christi, non secundum Divinitatem : nam secundum Divinitatem quod est ille, nos

¹ Joan. iii, 13. — ² I Cor. xii, 27. — ³ Ephes. v, 31. — ⁴ Philip. ii, 7. — ⁵ Matth. xix, 4, etc. — ⁶ Joan. iii, 13.

esse non possumus; quia ille creator, nos creatura; ille effector, nos facti; ille conditor, nos conditi; sed ut essemus cum illo unum in illo, caput nostrum esse voluit, accipiendo carnem ex nobis, in qua moreretur pro nobis: ut noveritis ergo quia hoc totum unus est Christus, per Isaiam dixit: « Sicut sponso alligavit mihi mitram, et » sicut sponsam induit me ornamento¹. » Ipse sponsus, ipse sponsa. Ipse plane sponsus in capite, sponsa in corpore. » Erunt enim, inquit, duo in carne una: et non jam duo, » sed una caro est. »

IX. Itaque ad membra ipsius pertinentes, ut hoc sacramentum intelligamus, ut dixi, fratres; pie vivamus, Deum gratis diligamus. Ipse autem qui ostendit peregrinantibus formam servi, servat pervenientibus formam Dei. De forma servi stravit viam, de forma Dei condidit patriam. Quia ergo multum est ad nos capere hoc, sed non est multum credere hoc: « Nisi enim credideritis, ait » Isaias, non intelligetis²: » ambulemus per fidem quantumdiu peregrinamur a Domino, donec perveniamus ad speciem, ubi videbimus facie ad faciem³. Ambulantes per fidem, bene operemur. In bonis operibus gratuita sit dilectio Dei; benefica sit dilectio proximi. Deo enim quod præstemus non habemus: sed quia proximo habemus quod præstemus, præstando indigenti promerebimur abundantem. Inde unusquisque quod habet, præstet alteri: quidquid plus habet, largiatur inopi. Alius habet pecuniam: pascat pauperem, vestiat nudum, ædificet ecclesiam, operetur de pecunia quidquid boni potest. Alius habet consilium: regat proximum, pellat tenebras dubitationis luce pietatis. Alius habet doctrinam: erogat de cellario Domini, ministret conservis cibaria, confortet fideles, revocet errantes, quærat perditos, quantum po-

¹ Isai. lxi, 10. — ² Id. vii, 9. — ³ 2 Cor. v, 6, 7.

test faciat. Est quod sibi erogent etiam pauperes: alius claudo pedes accommodet, alius cæco suos oculos duces præbeat; alius visitet infirmum, alius sepeliat mortuum. Sunt ista in omnibus, ut prorsus difficile inveniatur aliquis qui non habeat unde aliquid alteri præstet. Et illud extremum et magnum quod ait Apostolus: « Invicem » onera vestra portate, et sic adimplebitis legem Christi¹. »

SERMO XCII².

De eisdem verbis Evangelii Matth. xxii.

I. QUESTIONEM propositam Judæis debent solvere Christiani. Dominus enim Jesus Christus, qui eam Judæis proposuit, ipse non solvit, sed Judæis, nobis autem solvit. Et commemorabo Charitatem Vestram, et invenietis quia solvit. Primo nodum videte quæstionis. Quæsit a Judæis quid eis videretur de Christo, cujus esset filius: quia et ipsi sperant Christum. In Prophetis legerunt, venturum expectaverunt, præsentem occiderunt: quia ubi legebant venturum Christum, ibi legebant quia occisuri erant Christum. Sed illius futurum adventum sperabant in Prophetis: nam futurum suum facinus non videbant. Sic ergo eos interrogavit de Christo, non quasi de incognito, aut cujus nomen nunquam audissent, aut cujus adventum nunquam sperassent. Nam quoniam adhuc eum sperant, ideo errant. Equidem et nos speramus eum; sed venturum judicem, non venturum judicandum. Prophetæ autem sancti utrumque prophetaverunt, venturum eum

¹ Galat. vi, 2. — ² Alias de Tempore 235.

injuste prius iudicandum, venturum postea juste iudicaturum. « Quid ergo, inquit, vobis videtur de Christo, » cujus filius est? Responderunt illi: David. » Prorsus de Scripturis. At ille: « Quomodo David in spiritu vocat eum » Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo: Sede » a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum » pedum tuorum? Si ergo David in spiritu vocat eum Do- » minum, quomodo filius ejus est¹?

II. Hic cavendum est, ne putetur Christus se negasse filium esse David. Non se filium David negavit, sed modum quaesivit. Dixistis filium esse David, non ego; sed ille eum Dominum vocat; dicite mihi quomodo sit filius, qui est et Dominus: dicite quomodo. Illi non dixerunt, sed tacuerunt. Dicamus nos, exponente ipso Christo. Ubi? Per Apostolum suum. Prius unde probamus, quia ipse Christus exposuit? Apostolus dicit: « An vultis experi- » mentum accipere ejus qui in me loquitur Christus²? » Ergo in Apostolo istam dignatus est solvere quaestionem. Primum per Apostolum loquens Christus, quid dixit ad Timotheum? « Memor esto Christum Jesum resurrexisse a » mortuis ex semine David, secundum Evangelium » meum³. » Ecce Christus filius est David. Quomodo est et Dominus David? Dic, Apostole: « Qui cum in forma » Dei esset, non rapinam arbitratus est esse aequalis Deo⁴. » Agnosce Dominum David. Si agnoscis Dominum David, Dominum nostrum, Dominum caeli et terrae, Dominum Angelorum, aequalem Deo in forma Dei si agnoscis: unde filius David? Attende quod sequatur. Apostolus Dominum David tibi ostendit dicendo: « Qui cum in forma Dei es- » set, non rapinam arbitratus est esse aequalis Deo. » Filius David unde? « Sed semetipsum exinanivit formam servi

¹ Matth. xxviii, 42-45. — ² 2 Cor. xiii, 3. — ³ 2 Tim. ii, 8. — ⁴ Pp. i. p. 11, 6, etc.

» accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu » inventus ut homo: humiliavit semetipsum factus obe- » diens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter » quod et Deus illum exaltavit. » Resurrexit Christus ex semine David, filius David, quia exinanivit se. Quomodo exinanivit? Sumendo quod non erat, non perdendo quod erat. Exinanivit se, humiliavit se. Cum esset Deus, homo apparuit. Contemptus est in terra ambulans, qui caelum fecit. Contemptus est quasi homo, quasi nullius virtutis. Non solum contemptus, sed insuper et occisus. Lapis erat jacens, offenderunt in eum Judaei, et quassati sunt. Quid autem ait ipse? « Qui offenderit in lapidem istum, con- » quassabitur: super quem venerit autem lapis iste, con- » teret eum¹. » Prius jacuit, et offenderunt: veniet de super, et conteret quassatos.

III. Accepistis et Filium David, et Dominum David: Dominum David semper, filium David ex tempore: Dominum David natum de substantia Patris, filium David natum ex Maria virgine, conceptum de Spiritu sancto. Utrumque teneamus. Unum horum nobis erit aeterna habitatio, alterum horum nobis est a peregrinatione liberatio. Dominus enim noster Jesus Christus nisi dignatus esset fieri homo, periisset homo. Factus est quem fecit, ne periret quem fecit. Homo verus, Deus verus: Deus et homo totus Christus. Haec est catholica fides. Qui negat Deum Christum, Photinianus est: qui negat hominem Christum, Manichaeus est. Qui confitetur Deum aequalem Patri Christum et hominem verum, passum vere, sanguinem fudisse verum: non enim veritas nos liberaret, si falsum pretium pro nobis daret: utrumque qui confitetur, Catholicus est. Habet patriam, habet viam. Habet patriam: « In principio » erat Verbum²: » habet patriam: « Cum in forma Dei

¹ Matth. xxi, 44. — ² Joan. i, 1.

» esset, non rapinam arbitratus est esse æqualis Deo¹. » Habet viam : « Verbum caro factum est : » habet viam : « Semetipsum exinanivit, formam servi accipiens. » Ipse est patria quo imus, ipse via qua imus. Per ipsum ad ipsum eamus, et non errabimus.

SERMO XCIII².

De verbis Evangelii Matth. xxv : *Simile erit regnum cælorum decem virginibus, etc.*

I. HESTERNO die qui affuistis, promissionem nostram tenetis, quæ hodie non solis vobis, sed pluribus etiam qui convenerunt, Domino adjuvante, reddenda est. Quæ sint decem virgines, quarum sint quinque prudentes et quinque stultæ, non facile indagari potest³. Verumtamen secundum ea quæ continet ipsa lectio, quam Charitati Vestræ etiam hodie volui recitari, quantum mihi Dominus intellectum donare dignatur, non mihi videtur ista parabola vel similitudo ad eas solas pertinere, quæ propria et excellentiori sanctitate virgines in Ecclesia nominantur, quas etiam usitatore vocabulo Sanctimoniales appellare consuevimus : sed, nisi fallor, hæc similitudo ad universam Ecclesiam pertinet. Quamvis etsi illas solas intelligeremus, quæ Sanctimoniales vocantur, numquid decem sunt? Absit, ut tanta virginum multitudo ad tam exiguum numerum revocetur. Forte autem dicat aliquis : Quid si multæ sunt nomine, et tam paucae sunt in veritate, ut vix

¹ Philip. 11, 6. — ² Alias 23 de verbis Domini. — ³ Matth. xxv, 2, 3.

decem inveniantur? Non ita est. Nam si solas decem intelligi vellet bonas, non ibi ostenderet quinque fatuas. Si enim multæ sunt virgines quæ vocantur, quare contra quinque ostia domus magnæ clauduntur?

II. Intelligamus ergo, charissimi, ad omnes nos, id est, ad universam omnino Ecclesiam pertinere istam parabolam, non ad solos præpositos, de quibus hesterno die locuti sumus, nec ad solas plebes; sed prorsus ad omnes. Quare ergo quinque et quinque virgines? Istæ quinque et quinque virgines, omnes omnino sunt animæ Christianorum. Sed ut dicamus vobis, quod Deo inspirante sentimus, non qualescumque animæ, sed tales animæ quæ habent catholicam fidem, et habere videntur bona opera in Ecclesia Dei : et tamen ex ipsis quinque sunt prudentes, et quinque fatuæ. Quare ergo appellatæ sunt quinque, et quare virgines, prius videamus; et deinde cætera consideremus. Omnis anima in corpore ideo quinario numero censetur, quia quinque sensibus utitur. Nihil est enim quod sentimus ex corpore, nisi janua quinque partita, aut videndo, aut audiendo, aut odorando, aut gustando, aut tangendo. Qui ergo se abstinere ab illicito visu, ab illicito auditu, ab illicito odoratu, ab illicito gustatu, ab illicito tactu, propter ipsam integritatem, virginis nomen accepit.

III. Sed si bonum est, abstinere ab illicitis sentiendi motibus, et ideo unaquæque anima christiana virginis nomen accepit; quare quinque admittuntur, et quinque repelluntur? Et virgines sunt, et repelluntur. Parum est, quia virgines sunt: et lampades habent. Virgines, propter abstinentiam ab illicitis sensibus; lampades habent, propter opera bona. De quibus operibus Dominus dicit: « Lu- » ceant opera vestra coram hominibus, ut videant bona » facta vestra, et glorificent Patrem vestrum, qui in cælis